

**INFORMACJA NA TEMAT ADEKWATNOŚCI
KAPITAŁOWEJ
BANKU POCZTOWEGO S.A.
(FILAR III)**

WARSZAWA, LIPIEC 2010 ROKU

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. STRUKTURA ORGANIZACYJNA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	4
3. FUNDUSZE WŁASNE.....	6
4. WYMÓG KAPITAŁOWY	7
5. KAPITAŁ WEWNĘTRZNY	9
6. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA BANKU	11
6.1. MIARY ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ	11
6.2. PROGNOZY MIAR ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ	12
7. RYZYKO KREDYTOWE	12
7.1. STRATEGIA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM KREDYTOWYM	13
7.2. IDENTYFIKACJA RYZYKA KREDYTOWEGO	14
7.3. ZABEZPIECZENIA JAKO TECHNIKI REDUKCJI RYZYKA	15
7.4. POMIAR RYZYKA KREDYTOWEGO	17
7.5. MONITOROWANIE RYZYKA KREDYTOWEGO	17
7.6. RAPORTOWANIE RYZYKA KREDYTOWEGO	18
7.7. DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE EKSPOZYCJI BANKU NA RYZYKO KREDYTOWE	19
8. RYZYKO PŁYNNOŚCI.....	22
9. RYZYKO OPERACYJNE	24
10. RYZYKO RYNKOWE	25
10.1. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ KSIĘGI BANKOWEJ.....	25
10.2. RYZYKO WALUTOWE	27
11. POZOSTAŁE RYZYKA.....	28
11.1. RYZYKO BRAKU ZGODNOŚCI	28
11.2. RYZYKO REPUTACJI	30
11.3. RYZYKO STRATEGICZNE.....	31
11.4. RYZYKO CYKLU GOSPODARCZEGO	31
11.5. RYZYKO MODELI	32

1. Wstęp

Niniejszy dokument jest realizacją postanowień Uchwały Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie *szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu* oraz zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą Banku Poczowego S.A. „*Generalnych zasad polityki ujawnień informacji na temat adekwatności kapitałowej w Banku Poczowym S.A.*”.

Zarządzanie ryzykiem w Banku Poczowym S.A. jest procesem zintegrowanym i odbywa się w oparciu o regulacje nadzorcze oraz o wewnętrzne procedury zatwierdzone przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd. Obowiązujące procedury w tym zakresie podlegają okresowej weryfikacji stosownie do zmian uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych funkcjonowania Banku.

Przyjęto 3 stopniowy schemat organizacji regulacji wewnętrznych. Ogólne ramy zarządzania ryzykiem zostały określone w następujących dokumentach przyjętych przez Radę Nadzorczą:

- ✓ Strategii Banku na lata 2010-2013,
- ✓ Generalnych zasadach zarządzania ryzykiem w Banku Poczowym S.A.,
- ✓ Generalnych zasadach polityki kapitałowej w Banku Poczowym S.A.

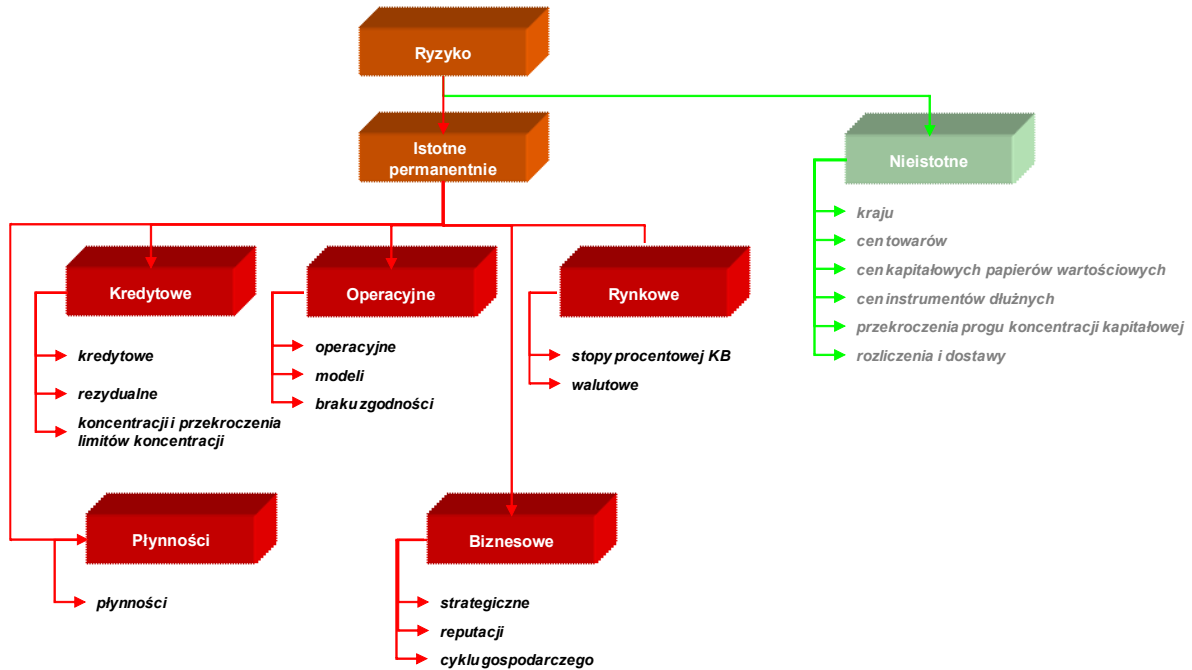
Ich uszczegółowieniem są zaakceptowane przez Zarząd zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami delegujące obowiązki na poziom poszczególnych Biur i Departamentów. Na ich podstawie opracowano szczegółowe procedury operacyjne zawierające opis poszczególnych czynności (w tym kontrolnych) przeprowadzanych przez Wydziały, Zespoły i Stanowiska.

Proces zarządzania ryzykiem ma charakter ciągły, w który zaangażowane są wszystkie komórki organizacyjne i składa się z następujących etapów:

- 1) identyfikacji ryzyka,
- 2) pomiaru ryzyka,
- 3) monitorowania i kontroli ryzyka,
- 4) raportowania ryzyka,
- 5) podejmowania działań zaradczych,
- 6) przeglądu i weryfikacji procesu.

Efektem prowadzonych działań w zakresie identyfikacji i pomiaru poszczególnych ryzyk jest określenie ryzyk istotnych z punktu widzenia Banku, ich klasyfikacja z punktu widzenia stałej oceny istotności (ryzyka permanentnie i okresowo istotne), a także z perspektywy celowości pokrycia danego ryzyka kapitałem. Przyjętą klasyfikację ryzyka w Banku przedstawiono na poniższym schemacie.

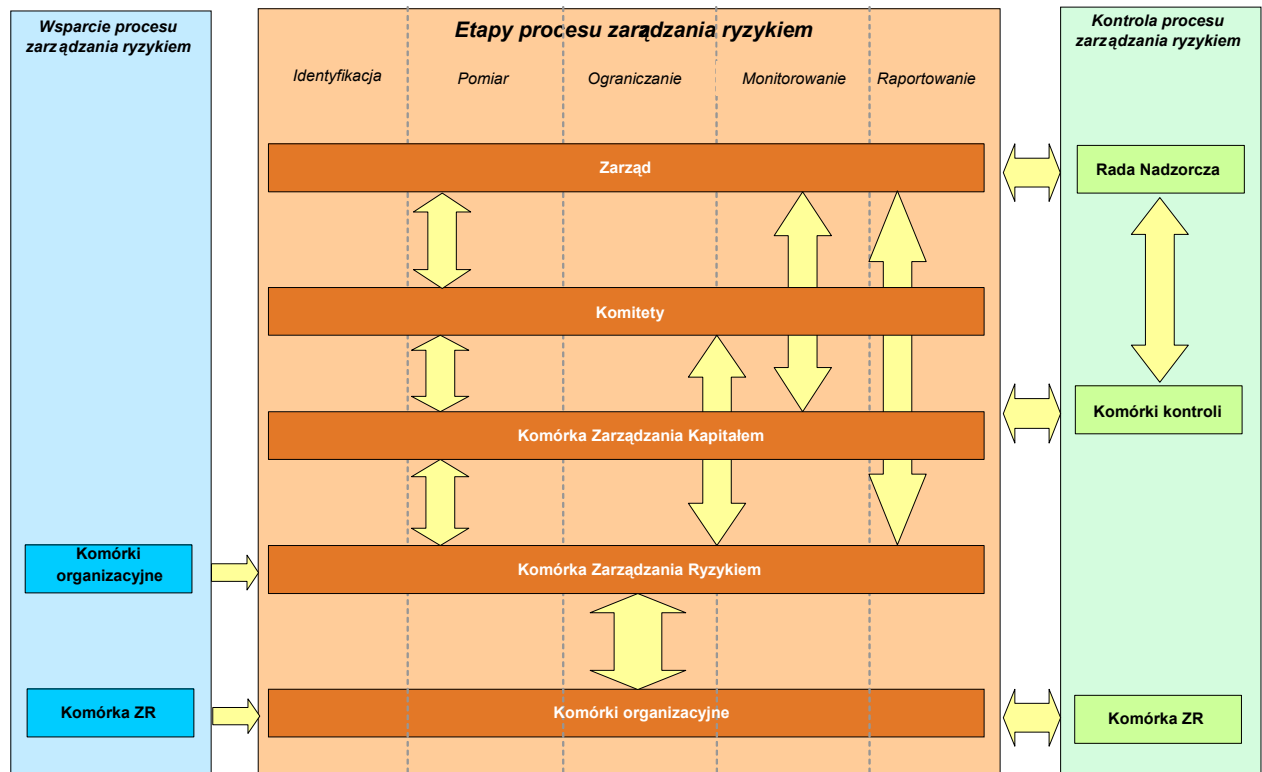
Rysunek 1.: Klasyfikacja ryzyk w Banku Poczтовым S.A.

2. Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem

Strukturę organizacyjną procesu zarządzania ryzykiem w Banku Poczтовым S.A. prezentuje poniższy schemat.

Rysunek 2.: Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem w Banku Poczтовым S.A.

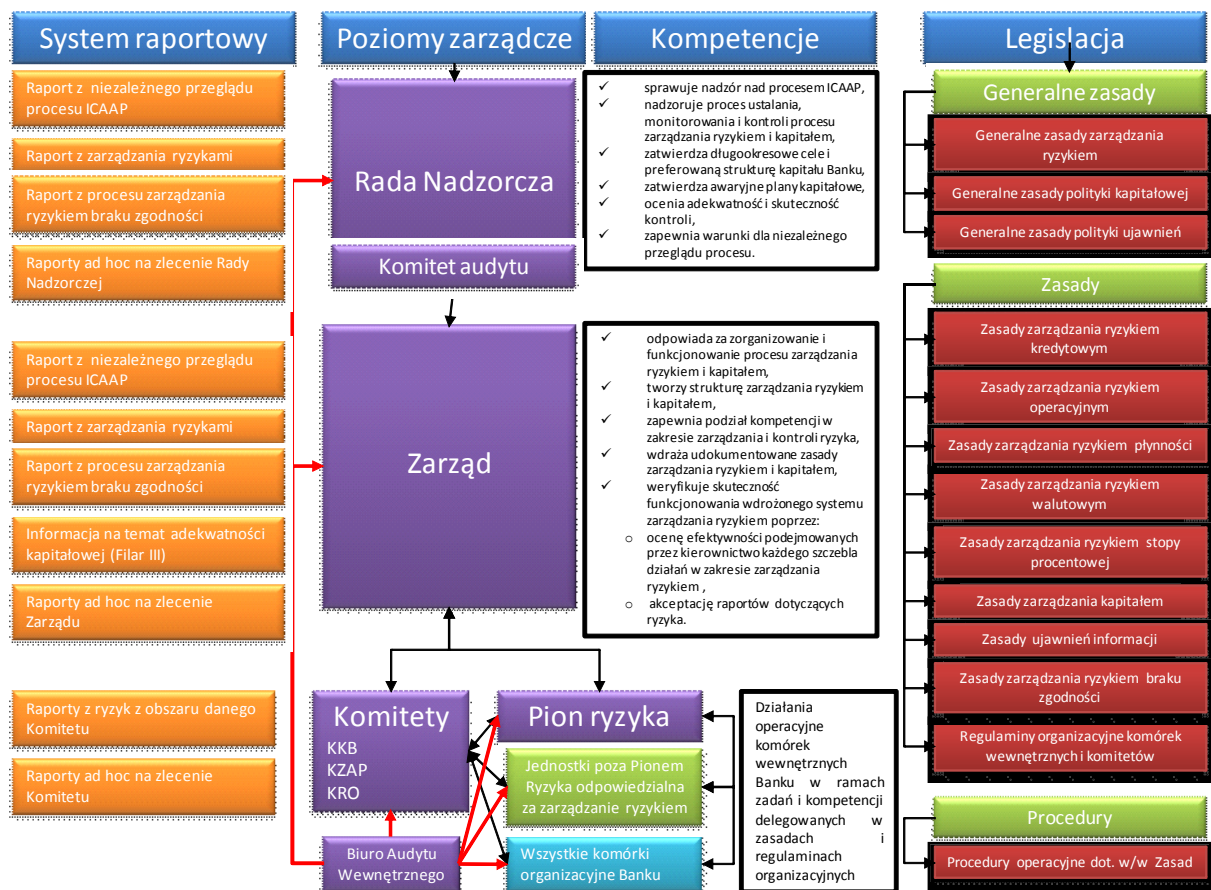

W skład struktury organizacyjnej procesu nadzoru i zarządzania ryzykiem oraz adekwatnością kapitałową wchodzi:

- ✓ Rada Nadzorcza,
- ✓ Zarząd,
- ✓ Komitety powołane przez Zarząd,
- ✓ Komórki organizacyjne zarządzające poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- ✓ Komórki kontroli,
- ✓ Pozostałe komórki organizacyjne.

Poniżej przedstawiono schemat systemu zarządzania ryzykiem prezentujący podział kompetencji poszczególnych jego uczestników, system regulacji oraz raportowy.

Rysunek 3.: System zarządzania ryzykiem w Banku Poczтовым S.A.

Rada Nadzorcza jest organem oceniającym jakość zarządzania ryzykiem w Banku, m.in.: poprzez współpracę z komórkami kontroli. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad jakością zarządzania ryzykiem przez Zarząd oraz nad kontrolą procesu zarządzania ryzykami, zatwierdza jego główne cele i wytyczne, a także apetyt na ryzyko Banku.

Zarząd jest odpowiedzialny za całość zarządzania ryzykiem w Banku oraz podejmowanie decyzji o charakterze strategicznym wpływających na skalę i strukturę ryzyka obciążającego Bank w ramach zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko. Zarząd zatwierdza metody zarządzania

poszczególnymi ryzykami i kapitałem, w tym proces: identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli, raportowania, podejmowanych działań zaradczych a także przeglądu i weryfikacji procesu.

Komitety powołane przez Zarząd uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem oraz oceny i szacowania adekwatności kapitału wewnętrznego wypełniając funkcje opiniodawczą i rekomendacyjną w stosunku do Zarządu w zakresie strategii zarządzania ryzykami, zasad i procedur realizacji poszczególnych etapów procesu zarządzania ryzykami na poszczególnych szczeblach struktury organizacyjnej, a także decyzyjną w zakresie uprawnień delegowanych przez Zarząd. Dotyczy to w szczególności ustalania i monitorowania przestrzegania limitów, a także podejmowania decyzji kredytowych zgodnie z obowiązującym w Banku systemem limitów kompetencji decyzyjnych.

Ze względu na szeroki aspekt i przenikanie poszczególnych ryzyk, a także ryzyk w obszarach poszczególnych komórek organizacyjnych, każdy rodzaj ryzyka posiada komórkę wiodącą, która jest odpowiedzialna za koordynację procesu zarządzania danym ryzykiem. Komórka ta odpowiada za jego identyfikację, pomiar, monitoring i koordynację działań zaradczych. Do jej zadań należy także opracowywanie procedur dotyczących realizacji poszczególnych etapów procesu zarządzania ryzykiem. Dodatkowo proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka jest integrowany w Departamencie Zarządzania Ryzykiem w ramach struktury zarządzania kapitałem. W komórce tej skupiono czynności związane z przekształceniem miar ryzyka na wielkość zapotrzebowania na kapitał wewnętrzny, jego agregację, monitorowanie oraz integrację raportowania na poziom Komitetów, Zarządu i Rady Nadzorczej.

Komórki kontroli przeprowadzają kontrolę wewnętrzną (w szczególności audyt wewnętrzny) procesu zarządzania ryzykiem, jego zgodność z regulacjami prawnymi i przepisami wewnętrznymi. Badaniu podlega także jakość i efektywność przeprowadzanych w ramach poszczególnych komórek organizacyjnych kontroli funkcjonalnych. Komórka kontroli uczestniczy także w procesie niezależnego przeglądu procesu zarządzania ryzykiem i oceny adekwatności kapitału wewnętrznego oraz zapewnia organom Banku obiektywne i niezależne opinie na temat działalności Banku.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego i zarządzania ryzykami w Banku Poczтовым S.A. był przedmiotem badania i oceny nadzorczej, a także przedmiotem niezależnej oceny zewnętrznej firmy doradczej.

3. Fundusze własne

Fundusze własne składają się z funduszy podstawowych i uzupełniających. Na koniec 2009 roku fundusze podstawowe Banku obejmowały:

- ✓ fundusze zasadnicze (kapitał zakładowy, zapasowy i rezerwowy), oraz
- ✓ fundusz ogólnego ryzyka,

i były pomniejszane o:

- wartości niematerialne i prawne według ich wyceny bilansowej,
- ujemne różnice z wyceny instrumentów dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży.

Fundusze uzupełniające Banku na koniec 2009 roku stanowiły określoną, przez stosowne przepisy, część dodatnich różnic z wyceny instrumentów dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży.

Tabela 1: Struktura funduszy własnych Banku Poczowego S.A. wg stanu na 31.12.2009 roku oraz 31.12.2008 roku (w tys. zł)

	31.12.2008	31.12.2009	Właściwość
Fundusze podstawowe	224 068	241 635	
Fundusze zasadnicze	208 473	204 812	stabilny
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	52 357	65 357	stabilny
Niepodzielony zysk z lat ubiegłych	0	0	stabilny
Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	36 762	28 533	zmienny
Akcje własne posiadane przez Bank, wycenione według cen nabycia, pomniejszone o odpisy spowodowane trwałą utratą ich wartości	0	0	stabilny
Wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej	25 328	23 412	zmienny
Niepokryta strata z lat ubiegłych	0	0	stabilny
Strata na koniec okresu sprawozdawczego	0	0	stabilny
Zaangażowanie kapitałowe Banku w instytucje finansowe, kredytowe, banki krajowe, zagraniczne i zakłady ubezpieczeń	0	0	stabilny
Brakująca kwota rezerw na ryzyko związane z działalnością Banku	0	0	stabilny
Fundusz z aktualizacji wyceny instrumentów dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży (ujemne różnice z wyceny)	11 435	5 121	zmienny
Fundusze uzupełniające	5 534	4 323	
Fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego	0	0	stabilny
Zobowiązania podporządkowane	0	0	stabilny
Inne pozycje bilansu Banku w części, która zgodnie z odrębnymi przepisami i postanowieniami statutu Banku służy wyłącznie pokryciu strat bilansowych Banku, określonych przez Komisję Nadzoru Bankowego	0	0	stabilny
Fundusz z aktualizacji wyceny instrumentów dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży (dodatnie różnice z wyceny)	5 534	4 323	zmienny
Fundusze własne	229 602	245 959	

Na koniec 2009 roku ponad 98% funduszy własnych stanowiły fundusze własne podstawowe. Oznacza to, iż baza kapitałowa Banku Poczowego S.A. składa się z funduszy o najwyższej jakości charakteryzujących się największym poziomem stabilności.

W powyższej tabeli dodatkowo przedstawiono właściwość poszczególnych składników funduszy własnych z punktu widzenia ich zmienności. Jako składniki zmienne określono te, których wartość zmienia się w cyklu miesięcznym. Pozycjami zmiennymi są:

- ✓ wartości niematerialne i prawne z tytułu ich amortyzacji oraz inwestycji rozwojowych i odtworzeniowych Banku,
- ✓ dodatnie bądź ujemne zmiany wyceny papierów wartościowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży wynikające ze zmian ich cen rynkowych.

4. Wymóg kapitałowy

Istotnym założeniem warunkującym kształtowanie się poziomu całkowitego wymogu kapitałowego, jest nieznaczająca skala działalności handlowej.

W 2009 roku Bank dla celów wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego stosował metody wynikające z uchwały nr 380/2008 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 17 grudnia 2008 roku (zastąpionej uchwałą nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 roku w sprawie adekwatności kapitałowej banków), w tym w szczególności stosował metodę:

- ✓ standardową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem 4 do w/w uchwały,
- ✓ uproszczoną technikę ujmowania zabezpieczeń, w której waga ryzyka kontrahenta jest zastępowana wagą ryzyka zabezpieczenia (jego wystawcy), zgodnie z załącznikiem 17 do w/w uchwały,
- ✓ podstawową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego zgodnie z załącznikiem 6 do w/w uchwały,
- ✓ metodę zgodną z załącznikiem 9 do w/w uchwały dla wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,
- ✓ zgodną z załącznikiem 13 do w/w uchwały dla wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej,
- ✓ wskaźnika podstawowego do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z załącznikiem 14 do w/w uchwały,
- ✓ zgodną z załącznikiem 7 do w/w uchwały dla wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen towarów..

W związku z nieznacznym poziomem realizowanych operacji walutowych wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wyniósł 0. Podobnie łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań, łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej oraz wymóg kapitałowy z tytułu cen towarów przyjmowały wartość zerową. Oznacza to, iż na koniec 2009 roku Bank posiadał wymóg kapitałowy wyłącznie z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka operacyjnego w wysokości odpowiednio: 91 587,2 tys. zł oraz 31 115,4 tys. zł.

Najistotniejszym elementem całkowitego wymogu kapitałowego pozostaje wymóg z tytułu ryzyka kredytowego, którego strukturę przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2: Wymóg kapitałowy wg stanu na 31.12.2009 roku (w tys. zł)

Klasa ekspozycji	31.12.2009		
	wartość ekspozycji	ekspozycje ważone ryzykiem	8% ekspozycji ważonej ryzykiem
Ekspozycje razem	3 791 672	1 144 840	91 587
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	1 806 018	8 227	658
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	331 067	66 213	5 296
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nie prowadzących działalności gospodarczej	112 946	112 746	9 020
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0	0
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organizacji międzynarodowych	0	0	0
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	229 906	54 789	4 383
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	176 926	169 889	13 591
Ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	741 588	555 973	44 478
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	319 100	111 685	8 935
Ekspozycje przeterminowane	17 926	17 149	1 371
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0	0	0
Ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	0	0	0
Pozycje sekurytyzacyjne			
Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0	0
Inne ekspozycje	56 195	48 169	3 854

5. Kapitał wewnętrzny

Wyznaczając kapitał wewnętrzny Bank stosuje tzw. metodę „Filar I +”, tzn. iż przyjmuje, że kapitał wewnętrzny dla ryzyk Filara I jest równy wymogowi kapitałowemu. Podczas procesu identyfikacji ryzyk istotnych w działalności Banku, po uwzględnieniu skali i złożoności działania określany jest wachlarz ryzyk dodatkowych, które zdaniem Kierownictwa Banku nie są w pełni ujęte w ramach ryzyk Filara I, w celu optymalnego dostosowania struktury kapitału wewnętrznego do rzeczywistych potrzeb kapitałowych, odzwierciedlających faktyczny poziom ekspozycji na ryzyko.

W 2009 roku Bank wyliczał dodatkowo kapitał wewnętrzny dla następujących ryzyk, uznanych w procesie identyfikacji za istotne:

- ✓ ryzyka koncentracji,
- ✓ ryzyka rezydualnego,
- ✓ ryzyka rozliczeniowego,
- ✓ ryzyka stopy procentowej księgi bankowej,
- ✓ ryzyka braku zgodności,
- ✓ ryzyka reputacji,
- ✓ ryzyka strategicznego,
- ✓ ryzyka cyklu gospodarczego,
- ✓ ryzyka modeli.

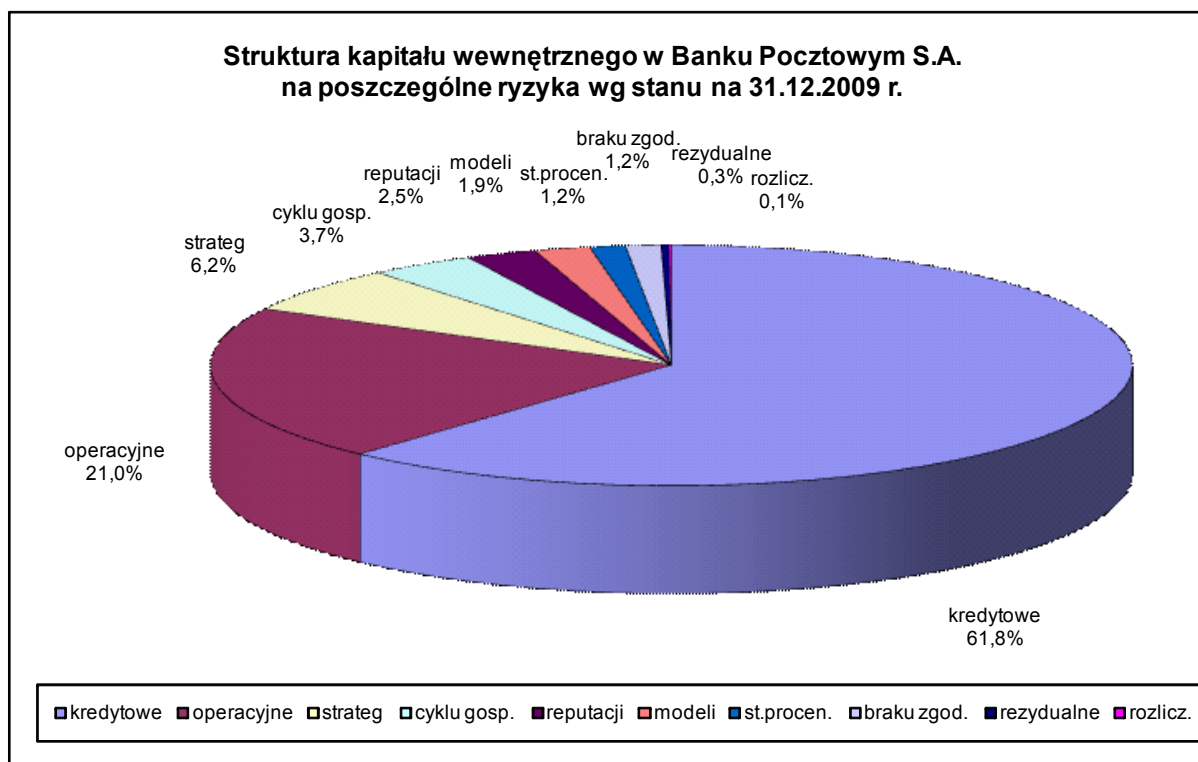
Kapitał wewnętrzny dla powyższych ryzyk wyliczany jest na podstawie wewnętrznych metod zaakceptowanych przez Zarząd uwzględniających skalę i specyfikę działania Banku w kontekście danego ryzyka. Większość metod ma charakter macierzowy. Z jednej strony biorą pod uwagę poziom ryzyka, z drugiej niezależnie ocenianą jakość zarządzania danym ryzykiem. Podejście takie motywuje

do wdrażania skutecznych metod zarządzania poszczególnymi ryzykami i racjonalizacji ich poziomu. Dodatkowo przy wyznaczaniu kapitału wewnętrznego, ze względów ostrożnościowych, Bank uwzględnia brak korelacji pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyk.

Ze względu na specyfikę ryzyka płynności oraz wzorując się na rozwiązaniach oraz standardach i praktykach rynkowych, Bank nie wyznacza dodatkowego kapitału wewnętrznego na to ryzyko. Z tego względu jednak przywiązuje szczególną uwagę do oceny procesu jego zarządzania.

Strukturę kapitału wewnętrznego Banku wg stanu na 31.12.2009 roku w podziale na poszczególne ryzyka istotne przedstawia poniższy wykres.

Rysunek 3: Struktura kapitału wewnętrznego

Na koniec 2009 r. niemal 83% wartości kapitału wewnętrznego stanowiły ryzyka kredytowe i operacyjne, tj. ryzyka ujęte w Filarze I. Na poziom kapitału wewnętrznego pozostałych ryzyk w największym stopniu wpływało ryzyko strategiczne (obejmujące również ryzyko wyniku finansowego) i cyklu gospodarczego.

6. Adekwatność kapitałowa Banku

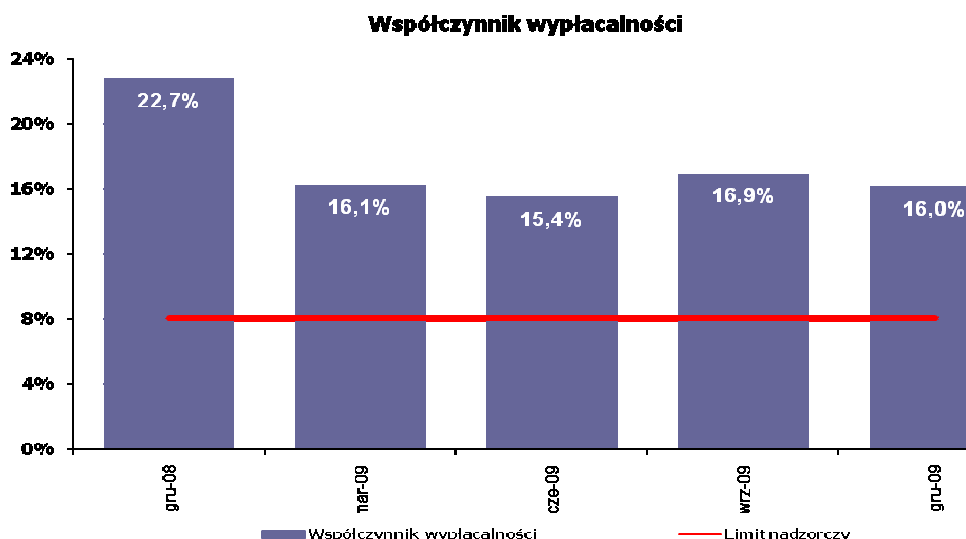
Zarządzanie adekwatnością kapitałową ma na celu utrzymywanie posiadanych przez Bank kapitałów na poziomie nie niższym niż wymagany przez zewnętrzne i wewnętrzne regulacje. Regulacje te uzależniają wymagany poziom kapitałów od skali działalności i podejmowanego przez Bank ryzyka. W tym celu Bank regularnie:

- ✓ identyfikuje ryzyka istotne z punktu widzenia swojej działalności,
- ✓ zarządza ryzykami istotnymi,
- ✓ wyznacza kapitał wewnętrzny, który zobowiązuje się posiadać na wypadek materializacji ryzyka,
- ✓ ogranicza poziom niezbędnego kapitału wewnętrznego poprzez system limitów dla poszczególnych obszarów działalności,
- ✓ porównuje potrzeby kapitałowe z kapitałem posiadanym,
- ✓ integruje proces oceny adekwatności kapitałowej z procesem opracowywania Strategii Banku, planów finansowych i sprzedażowych,
- ✓ prognozuje miary adekwatności kapitałowej w celu określenia możliwości rozwoju swojej działalności.

6.1. Miary adekwatności kapitałowej

Zgodnie z Ustawą Prawo Bankowe w 2009 roku Bank był zobowiązany do utrzymywania współczynnika wypłacalności wyznaczonego jako iloraz funduszy własnych i 12,5 krotności całkowitego wymogu kapitałowego na poziomie powyżej 8%.

Rysunek 4: Współczynnik wypłacalności

Posiadana przez Bank Pocztowy S.A. baza kapitałowa umożliwia utrzymywanie współczynnika wypłacalności na poziomie wyższym od wymaganego minimum ustawowego (8%). Bank posiada bardzo dobrą z punktu widzenia stabilności strukturę funduszy własnych, gdzie prawie 100% funduszy

stanowią fundusze podstawowe, tzn. fundusze o najwyższej jakości z punktu widzenia oceny nadzorczej.

Dodatkowo Bank monitoruje następujące miary obrazujące poziom adekwatności kapitałowej:

- ✓ wewnętrzny współczynnik wypłacalności (fundusze własne / 12,5 * kapitał wewnętrzny), na który nałożony jest limit zgodny z wymogami nadzorczymi tj. 8,0%,
- ✓ relację kapitału wewnętrznego do funduszy wewnętrznych, gdzie fundusze wewnętrzne są sumą funduszy własnych oraz możliwych do uzyskania w niedalekiej przyszłości zasileń funduszy własnych.

Na koniec 2009r. poziom ww. miar kształtował się odpowiednio: 13,3% oraz 57,0%, tj. na poziomie istotnie korzystniejszym od wyznaczonych poziomów granicznych.

6.2. Prognozy miar adekwatności kapitałowej

Bank w celu określenia możliwości rozwojowych w ramach systemu raportowego cyklicznie aktualizuje prognozę poszczególnych miar adekwatności kapitałowej.

Miary te prognozowane są w:

- ✓ krótkim horyzoncie czasowym, tj. na koniec najbliższego półrocza oraz roku,
- ✓ średnim horyzoncie czasowym na koniec I półrocza następnego roku (okres możliwego zasilenia funduszy własnych z zysku bieżącego) oraz
- ✓ długim horyzoncie czasowym zgodnie z okresem obowiązywania aktualnej Strategii Banku.

Zgodnie z aktualnymi prognozami krótko-, średnio- i długoterminowymi, miary adekwatności kapitałowej Banku kształtują się powyżej minimalnych poziomów regulacyjnych. Niezależnie, w ramach procesu zarządzania kapitałem, Bank posiada awaryjne plany kapitałowe. Plany te określają sposoby optymalizacji i dostosowania poziomu ryzyka i kapitału wewnętrznego do poziomu kapitału, a także sposoby jego zwiększenia.

7. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe definiowane jest jako potencjalne ryzyko, na jakie narażony jest Bank z tytułu zawarcia transakcji kredytowych, skutkujące możliwością nie odzyskania udzielonych kwot, utratą dochodu lub poniesieniem straty finansowej. Jest ono wypadkową z obszaru opracowania i wprowadzenia produktu kredytowego, procesu kredytowania, a z drugiej strony działań ograniczających możliwość poniesienia strat.

W roku 2009 kontynuowano politykę optymalizacji poziomu ponoszonego ryzyka kredytowego, między innymi poprzez dywersyfikację portfela kredytowego oraz stosowanie ostrożnego podejścia do procesu tworzenia rezerw celowych. W oparciu o przeprowadzanie w Banku okresowe analizy jakości portfela kredytowego dokonano parametryzacji i dalszej dywersyfikacji systemu limitowania działalności kredytowej. Parametryzacja została przeprowadzona z uwzględnieniem zmieniającej się

struktury ilościowej i podmiotowej portfela kredytowego Banku, jak również z uwzględnieniem modelu finansowego Banku na lata 2009-2013.

W procesie oceny adekwatności kapitału wewnętrznego Bank, w ramach ryzyka kredytowego identyfikuje i zarządza:

- ryzykiem koncentracji (ryzykiem niewykonania przez pojedynczy podmiot, podmioty powiązane kapitałowo lub organizacyjnie oraz grupy podmiotów, w przypadku których prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązań jest zależne od wspólnych czynników). W Banku funkcjonują wewnętrzne limity koncentracji kredytowej na poszczególne jednorodne grupy transakcji. Kwoty zaangażowań objętych limitami według stanu na koniec grudnia 2009 roku utrzymywane były na właściwym poziomie, oraz
- ryzykiem rezydualnym (wynikającym z mniejszej, niż założona, skuteczności stosowanych w Banku technik ograniczania ryzyka kredytowego, które powodują obniżenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego), przy czym jedyną istotną pozycją zabezpieczeń, wrażliwych na zmiany ich wartości, posiadanych przez Bank są nieruchomości.

7.1. Strategia zarządzania ryzykiem kredytowym

Celem nadrzędnym zarządzania ryzykiem kredytowym jest budowanie portfela kredytowego gwarantującego bezpieczeństwo depozytów i kapitału własnego Banku, przynoszącego przychody na poziomie założonym w planie finansowym Banku (wskaźniki zwrotu na kapitale i na aktywach), przy jednoczesnym utrzymaniu poziomu ryzyka kredytowego, mierzonego wskaźnikiem należności zagrożonych, na poziomie nie wyższym, niż przyjęty w planie finansowym Banku. Bank określił kierunki rozwoju działalności kredytowej oraz zasady oceny ryzyka kredytowego i zasady ustanawiania prawnych zabezpieczeń wierzytelności biorąc pod uwagę przede wszystkim kryterium minimalizacji ryzyka kredytowego, przy uwzględnieniu: uwarunkowań działania, strategii akcjonariuszy wobec Banku, wielkości funduszy własnych, analizy mocnych i słabych stron działalności kredytowej oraz przewidywanych możliwości i zagrożeń jej dalszego rozwoju. Zarządzanie ryzykiem kredytowym realizowane jest poprzez system pisemnych przepisów wewnętrznych obejmujących swoim zakresem pełen proces kredytowy od momentu pozyskania Klienta do całkowitego rozliczenia transakcji kredytowej. Strategia ograniczania ryzyka kredytowego realizowana jest również poprzez stosowanie ograniczeń branżowych, produktowych i podmiotowych dotyczących działalności kredytowej.

W przypadku ryzyka kredytowego związanego z transakcjami przeprowadzanymi z podmiotami finansowymi, Bank zarządza ryzykiem kredytowym poprzez system limitów zdefiniowanych wobec poszczególnych kontrahentów. Wszystkie czynne transakcje zawierane z danym kontrahentem obciążają limit tego kontrahenta w sposób powiązany z typem transakcji, w okresie od daty zawarcia transakcji do daty końca transakcji. Bank zawiera transakcje tylko z Klientami, dla których są zdefiniowane wartości limitów.

7.2. Identyfikacja ryzyka kredytowego

Mając na celu minimalizację ryzyka kredytowego Bank stosuje zasadę, iż każda transakcja kredytowa oceniana jest indywidualnie pod kątem ryzyka kredytowego. Podstawowymi kryteriami oceny ryzyka transakcji kredytowej jest posiadanie przez Klienta i każdego z poręczycieli zdolności i wiarygodności kredytowej oraz akceptowalny poziom zabezpieczenia transakcji kredytowej. W celu realizacji powyższych zasad w Banku stosuje się wewnętrzną metodologię oceny ryzyka kredytowego, z zastrzeżeniem, iż w zależności od rodzaju Klienta stosowane są odrębne podejścia.

W przypadku Klientów detalicznych ubiegających się o kredyt lub pożyczkę na cele nie związane z działalnością gospodarczą istotnymi elementami wpływającymi na ocenę ryzyka transakcji są:

- ✓ zdolność kredytowa, jako warunek konieczny, zdefiniowana jako „zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie”, zgodnie z definicją określoną w Ustawie Prawo bankowe, wyliczona zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami wewnętrznymi,
- ✓ wiarygodność kredytowa, weryfikowana poprzez:
  - wewnętrzne bazy Banku, w celu dokonania oceny jakości obsługi posiadanych przez wnioskodawcę i poręczyciela transakcji kredytowych oraz dotychczasowej współpracy w zakresie innych obszarów,
  - zewnętrzne bazy wiarygodności kredytowej, w celu sprawdzenia czy wnioskodawca i poręczyciel figuruje w rejestrze Klientów niesolidnych Bankowy Rejestr (BR) oraz weryfikacja terminowości regulowania zobowiązań kredytowych wnioskodawcy i poręczyciela w innych bankach w Biurze Informacji Kredytowej (BIK),
  - system oceny scoringowej, klasy ryzyka wyznaczone w oparciu o model obliczania oceny scoringowej,
  - specjalny system scoringowy dedykowany do przeciwdziałania wyludzeniu kredytów,
- ✓ ocena prawnych zabezpieczeń transakcji kredytowej, poprzez ustalony w Banku katalog akceptowanych prawnych form zabezpieczeń oraz określony w poszczególnych metrykach produktowych rodzaj i poziom wymaganego zabezpieczenia, w zależności od produktu kredytowego.

W przypadku Klientów instytucjonalnych oraz z segmentu mikroprzedsiębiorstw (przedsiębiorcy, JST, wspólnoty mieszkaniowe, podmioty finansowe, osoby prowadzące gospodarstwa rolne) podstawowymi elementami procesu oceny ryzyka kredytowego są:

- ✓ analiza sytuacji ekonomiczno-finansowej uwzględniająca aktualną sytuację Klienta w zakresie osiągania akceptowalnych przez Bank mierników ilościowych i jakościowych oraz porównanie wyników finansowych z prognozami zawartymi we wniosku kredytowym,
- ✓ klasy ryzyka wyznaczone na podstawie dokonanej oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz wskaźników makroekonomicznych,
- ✓ wiarygodność kredytowa, weryfikowana poprzez:

- wewnętrzne bazy Banku, w celu sprawdzenia zakresu oraz jakości dotychczasowej współpracy wnioskodawcy i poręczyciela realizowanej z Bankiem, zwłaszcza w zakresie informacji o posiadanych innych transakcjach kredytowych oraz terminowości regulowania zobowiązań oraz wywiązywania się z innych warunków zawartych w umowach,
- sprawdzenie czy wnioskodawca i poręczyciel figuruje w rejestrze Klientów niesolidnych Bankowy Rejestr (BR),
- ✓ ocena prawnych zabezpieczeń transakcji kredytowej, poprzez ustalony w Banku katalog akceptowanych prawnych form zabezpieczeń oraz określony w poszczególnych metrykach produktowych rodzaj i poziom wymaganego zabezpieczenia w zależności od produktu kredytowego.

W przypadku podmiotów finansowych Bank, przy ustalaniu limitów zaangażowania finansowego za pomocą wewnętrznego modelu finansowego, bierze pod uwagę następujące elementy:

- ✓ strukturę bilansu i rachunku wyników,
- ✓ wskaźniki płynnościowe Klienta,
- ✓ wielkość funduszy własnych i współczynnika wypłacalności,
- ✓ stopień jakości kredytowej wyznaczony dla Klientów posiadających zewnętrzną ocenę wiarygodności kredytowej. Bank wykorzystuje oceny agencji Fitch Ratings, Moody's Investors Service oraz Standard and Poor's Ratings Services,
- ✓ dotychczasową współpracę realizowaną z Bankiem.

W procesie ustalania limitów zaangażowania finansowego ocena ogólnej sytuacji ekonomiczno-finansowej Klienta dokonywana jest zarówno za okres bieżący, jak i prognozowany w zakresie osiągania mierników ilościowych i jakościowych. W Banku w sposób ciągły weryfikuje się system limitów poprzez przeprowadzanie kwartalnych ocen kontrahentów finansowych oraz przez bieżące śledzenie zmian na rynkach finansowych.

7.3. Zabezpieczenia jako techniki redukcji ryzyka

W Banku dąży się do przyjmowania zabezpieczeń najwyższej jakości. Podstawowymi kryteriami oceny jakości przedmiotu zabezpieczenia jest jego wartość rynkowa oraz płynność. Przy ocenie jakości zabezpieczenia Bank przyjmuje zasadę ostrożnego szacowania zarówno wartości rynkowej, jak i likwidacyjnej zabezpieczenia mając na uwadze, iż wymuszona sprzedaż składników majątkowych stanowiących zabezpieczenie kredytu powoduje, że uzyskiwana cena sprzedaży jest niższa niż rzeczywista wartość tego majątku. Stosowany system zabezpieczeń ma na celu ograniczenie ryzyka kredytowego w Banku i regulowany jest odrębnymi przepisami wewnętrznymi.

W Banku stosowane formy zabezpieczenia transakcji kredytowych uzależnione są od:

- ✓ rodzaju ryzyka,
- ✓ wielkości i rodzaju zaangażowania,
- ✓ okresu zaangażowania,

- ✓ przyjętych innych form minimalizacji ryzyka lub jego skutków.

W Banku przyjmuje się następujące prawne zabezpieczenia kredytów:

- ✓ weksel własny in blanco,
- ✓ weksel własny in blanco z klauzulą „nie na zlecenie”,
- ✓ poręczenie wekslowe (awal),
- ✓ poręczenie cywilne,
- ✓ gwarancję bankową,
- ✓ cesję wierzytelności,
- ✓ cesję praw z polisy ubezpieczeniowej,
- ✓ przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- ✓ zastaw rejestrowy,
- ✓ kaucję,
- ✓ blokadę środków na rachunkach bankowych,
- ✓ hipotekę zwykłą,
- ✓ hipotekę kaucyjną,
- ✓ fundusz gwarancyjny,
- ✓ ubezpieczenie na życie, od utraty pracy, okresowej spłaty kredytu.

Dążąc do minimalizacji poziomu ryzyka kredytowego w Banku stosuje się zasadę, iż:

- ✓ jakość stosowanych zabezpieczeń transakcji kredytowych powinna gwarantować zwrot wierzytelności Banku w możliwie krótkim okresie i przy maksymalnie niskich kosztach obsługi zobowiązania,
- ✓ na etapie rozpatrywania transakcji kredytowej, mając na uwadze regułę ostrożnej wyceny, wartość poszczególnych przedmiotów zabezpieczenia koryguje się współczynnikami ustalonymi dla poszczególnych grup aktywów. Wartość stosowanych zabezpieczeń powinna obejmować obok długu głównego, odsetki należne i karne, prowizję Banku, odszkodowania z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania oraz poniesione koszty zaspokojenia wierzytelności (koszty sądowe) i koszty egzekucyjne, nie mniej jednak niż wysokość należnych odsetek za okres sześciu miesięcy.

Ustalając liczbę poręczycieli transakcji kredytowej bierze się pod uwagę zdolność kredytową, zarówno kredytobiorcy, jak i poszczególnych poręczycieli. Bank stosuje zasadę, iż uruchomienie kredytu następuje po ustanowieniu zabezpieczeń przewidzianych w umowie kredytowej. Jedynie w przypadku hipotek i zastawów rejestrowych Bank dopuszcza uruchomienie kredytu po przedłożeniu przez kredytobiorcę potwierdzenia złożenia i opłacenia wniosku o ustanowienie hipoteki lub zastawu rejestrowego.

7.4. Pomiar ryzyka kredytowego

Pomiar ryzyka kredytowego jest częścią procesu zarządzania ryzykiem, w którym analizuje się zarówno ryzyko kredytowe pojedynczej ekspozycji kredytowej (monitoring), portfela kredytowego (ze szczególnym uwzględnieniem finansowania rynku nieruchomości oraz transakcji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie), jak również wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego.

Bank stosuje system pomiaru i limitowania działalności kredytowej, w szczególności w zakresie koncentracji dużych zaangażowań, koncentracji branżowej, stosowanych form zabezpieczeń, poziomu portfeli o tzw. podwyższonym ryzyku kredytowym, a więc wynikający zarówno ze specyfiki portfela kredytowego, jak również z ustawy Prawo bankowe oraz rekomendacji nadzorczych. Rodzaje i wielkość stosowanych limitów dotyczących działalności kredytowej określają przepisy wewnętrzne dotyczące limitowania działalności kredytowej. Poza limitowaniem działalności kredytowej Bank tworzy listę branż o podwyższonym ryzyku, na podstawie której klasyfikuje ekspozycje kredytowe do podwyższonej kategorii ryzyka. Dokonywana jest również analiza grupy rówieśniczej pod względem jakości portfeli kredytowych. Poziom ryzyka kredytowego analizowany jest pod kątem szkodowości portfela ogółem i poszczególnych portfeli kredytowych (klientów, produktów), stopnia wykorzystania limitów zaangażowań, aktualnej struktury portfela kredytowego, planów sprzedażowych oraz sytuacji rynkowej. Pomiar i raportowanie ryzyka związanego z działalnością kredytową objęty jest funkcjonującym w Banku Systemem informacji sprawozdawczej.

7.5. Monitorowanie ryzyka kredytowego

Bank, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, z późniejszymi zmianami, dokonuje okresowego monitorowania ekspozycji kredytowych w celu:

- ✓ zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych,
- ✓ zaklasyfikowania ekspozycji kredytowych do odpowiedniej grupy ryzyka,
- ✓ utworzenia odpowiedniego poziomu rezerw,
- ✓ podjęcia działań zapobiegawczych w celu wyeliminowania następstw ryzyka kredytowego.

Proces monitorowania ekspozycji kredytowych dokonywany jest w Banku w zakresie:

- ✓ terminowości spłat rat kapitałowych, odsetek, prowizji,
- ✓ oceny sytuacji ekonomiczno - finansowej w odniesieniu do ekspozycji kredytowych udzielonych na finansowanie działalności gospodarczej, a także ekspozycji kredytowych dotyczących zakupu nieskarbowych papierów wartościowych,
- ✓ prawnych zabezpieczeń spłaty kredytu/pożyczki, w tym: stanu prawnego nieruchomości, aktualizacji wartości nieruchomości oraz innych zabezpieczeń rzeczowych stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych,
- ✓ wywiązywania się Klienta z dodatkowych warunków umowy, w tym przeprowadzania przez rachunek w Banku wymaganych obrotów,

- ✓ testów warunków skrajnych wpływu ryzyka stopy procentowej na zdolność kredytową dłużników, w przypadku kredytów zabezpieczonych hipotecznie,
- ✓ dziennego monitoringu poziomu wykorzystania limitów zaangażowania finansowego, w tym w odniesieniu do transakcji zawieranych z podmiotami finansowymi.

Mając na uwadze profil ryzyka generowanego przez obsługiwany przez Bank segment Klienta w ramach portfela osób prywatnych, Bank w oparciu o analizy szkodowości, tworzy rezerwy powyżej minimalnego progu określonego w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Przyjęty poziom tworzonych rezerw jest wynikiem stosowanej przez Bank konsekwentnej polityki wyrezerwowania portfeli w korelacji z oceną poziomu generowanego ryzyka (na podstawie oceny szkodowości i opóźnień w spłatach w ramach tych portfeli). Polityka ta, wsparta efektami działań windykacyjnych, umożliwia neutralizowanie ewentualnych negatywnych zmian jakości poszczególnych zaangażowań. Dodatkowo w celu zabezpieczenia Banku przed spadkiem wartości zabezpieczeń poniżej wartości ekspozycji zabezpieczanej, w przypadku zabezpieczeń na nieruchomości, w fazie udzielania kredytów w Banku każdorazowo dokonywana jest weryfikacja wartości nieruchomości w zewnętrznych bazach danych o cenach nieruchomości oraz sporządzana i okresowo aktualizowana jest wewnętrzna lista akceptowanych rzeczoznawców majątkowych. Wielkości te są monitorowane oraz objęte tzw. analizą testów skrajnych, na podstawie której wyznaczany jest dodatkowy kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka rezydualnego.

7.6. Raportowanie ryzyka kredytowego

Raportowanie ryzyka związanego z działalnością kredytową objęte jest funkcjonującym w Banku Systemem informacji sprawozdawczej. Raportowanie ryzyka kredytowego dokonywane jest m.in. poprzez raporty z:

- ✓ zarządzania ryzykiem kredytowym - jakość portfela kredytowego w podziale na poszczególne segmenty Klientów - ocena ryzyka niespłacalności należności kredytowych pod względem zaangażowania środków, jak również konieczności tworzenia rezerw, informacje o wykorzystaniu poszczególnych limitów stosowanych w działalności kredytowej wraz z rekomendacją zmian ich wysokości,
- ✓ monitoringu portfela kredytowego - przegląd wyników monitoringu portfela kredytowego pod kątem poprawności klasyfikacji ekspozycji kredytowych i poziomu utworzonych rezerw celowych, zgodnie z zasadami klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz wewnętrznymi przepisami Banku,
- ✓ monitoringu wartości rynkowej nieruchomości hipotecznych stanowiących przedmiot zabezpieczenia kredytów i pożyczek - ocena jakości zabezpieczeń hipotecznych i związanych z nimi ryzykami nagłej utraty wartości nieruchomości,
- ✓ testów skrajnych zdolności kredytowej dla kredytów mieszkaniowych oraz zabezpieczonych hipotecznie - raport z przeprowadzonych testów skrajnych wypłacalności Klientów przy uwzględnieniu nagłego wzrostu stopy procentowej kredytów hipotecznych,

- ✓ okresowej oceny modelu scoringowego oraz wyznaczonych klas ryzyka,
- ✓ oceny współpracy z agentami - informacja o dokonanej okresowej ocenie współpracy z agentami w zakresie prawidłowości realizacji zawartej umowy, w szczególności zdolności do wywiązywania się z terminowej i jakościowej realizacji usług,
- ✓ działalności Komitetów Kredytowych.

Poziom ryzyka na koniec 2009 roku był w pełni zrównoważony posiadanymi funduszami, jak również neutralizowany stosowanym przez Bank podejściem do tworzenia rezerw celowych.

7.7. Dane finansowe dotyczące ekspozycji Banku na ryzyko kredytowe

Tabela 3: Struktura ekspozycji Banku Poczowego S.A. w podziale na terminy zapadalności wg stanu na 31.12.2009 roku (w tys. zł) */

	Portfel 1	Portfel 2	Portfel 3	Portfel 4	Razem
do 1 roku	155 381	66 041	175 002	45 907	442 330
powyżej 1 roku do 5 lat	583 872	8 029	698 772		1 290 673
powyżej 5 lat	1 067 274	71 122	177 359		1 315 754
dla których termin upłynął	55 587	177			55 764
razem:	1 862 113	145 368	1 051 133	45 907	3 104 521

portfel 1 - ekspozycje kredytowe bilansowe wg wartości nominalnej

portfel 2 - ekspozycje pozabilansowe

portfel 3 - papiery wartościowe

portfel 4 - ekspozycje z tyt. instr. poch. rynku pozagieldowego

*/ terminy zostały ustalone według daty ostatniej raty

Tabela 4: Struktura ekspozycji kredytowych Banku Poczowego S.A. w podziale na branże wg stanu na 31.12.2009 roku (w tys. zł)

Branże	31.12.2009			
	struktura %	Razem	Portfel 1	Portfel 2
Zaangażowanie łącznie	100%	2 007 481	1 862 113	145 368
Podmioty instytucjonalne	44%	888 564	798 276	90 288
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	14%	279 327	275 733	3 594
Obsługa nieruchomości	9%	181 058	152 906	28 152
Działalność gospodarcza pozostała	3%	53 895	53 187	707
Hotele i restauracje	2%	45 287	43 836	1 451
Pozostałe	16%	328 998	272 613	56 385
Osoby prywatne	56%	1 118 917	1 063 837	55 080

portfel 1 - ekspozycje kredytowe bilansowe wg wartości nominalnej

portfel 2 - ekspozycje pozabilansowe

Bank utrzymuje założoną dywersyfikację podmiotową portfela kredytowego. W przypadku klienta instytucjonalnego utrzymuje się dominacja branży charakteryzującej się obniżonym ryzykiem kredytowym tj. administracja publiczna z udziałem ponad 30% portfela kredytowego podmiotów instytucjonalnych.

Tabela 5: Struktura ekspozycji kredytowych Banku Poczowego S.A. według podziału geograficznego wg stanu na 31.12.2009 roku (w tys. zł)

Województwa	31.12.2009			
	struktura %	Razem	Portfel 1	Portfel 2
Zaangażowanie łącznie	100%	2 007 481	1 862 113	145 368
wielkopolskie	17%	333 344	304 567	28 777
mazowieckie	14%	282 731	245 596	37 135
kujawsko-pomorskie	10%	202 616	190 887	11 729
dolnośląskie	10%	196 304	190 581	5 723
małopolskie	7%	149 144	142 187	6 957
zachodniopomorskie	6%	127 218	121 085	6 133
warmińsko-mazurskie	6%	125 649	118 756	6 893
pomorskie	6%	116 640	103 552	13 087
śląskie	5%	101 338	93 817	7 522
łódzkie	4%	86 163	76 778	9 386
lubuskie	3%	55 162	52 431	2 731
lubelskie	3%	54 800	50 276	4 524
podkarpackie	2%	38 149	36 742	1 407
świętokrzyskie	1%	20 268	19 306	962
podlaskie	1%	16 867	15 361	1 506
opolskie	1%	11 629	11 051	578
nieprzypisane	4%	89 460	89 141	319

portfel 1 - ekspozycje kredytowe bilansowe wg wartości nominalnej

portfel 2 - ekspozycje pozabilansowe

Bank Pocztowy SA jest Bankiem o zasięgu ogólnokrajowym, przy czym z uwagi na potencjał poszczególnych regionów oraz lokalizację jego siedziby, zaangażowanie kredytowe w stosunku do klientów z 4 województw o największym udziale w portfelu kredytowym Banku, tj. wielkopolskiego, mazowieckiego, kujawsko-pomorskiego oraz dolnośląskiego stanowi ponad połowę wartości portfela kredytowego.

Tabela 6: Kwoty ekspozycji kredytowych oraz poziom rezerw bilansowych Banku Poczowego S.A. w podziale na typy kontrahentów wg stanu na 31.12.2009 roku (w tys. zł)

	31.12.2009	
	Kwoty ekspozycji kredytowych ¹⁾	Poziom rezerw bilansowych ²⁾
Razem	1 862 113	80 800
osoby prywatne	1 063 837	72 792
normalne	998 082	28 375
pod obserwacją	11 690	63
poniżej standardu	4 780	361
wątpliwe	1 967	531
stracone	47 318	43 461
jednostki samorządu terytorialnego	334 251	0
normalne	333 111	0
pod obserwacją	1 140	0
poniżej standardu	0	0
wątpliwe	0	0
stracone	0	0
pozostałe podmioty gospodarcze	464 025	8 008
normalne	333 942	0
pod obserwacją	70 822	272
poniżej standardu	47 140	1 354
wątpliwe	3 940	119
stracone	8 180	6 262

1) ekspozycje kredytowe bilansowe wg wartości nominalnej

2) rezerwy bilansowe przed pomniejszeniem o część rezerwy na ryzyko ogólne

Zgodnie ze strategią Bank koncentruje się na zaspakajaniu potrzeb klientów indywidualnych, przy jednoczesnej dywersyfikacji ryzyka kredytowego poprzez skierowanie oferty kredytowej także do segmentu instytucjonalnego. Profil ryzyka kredytowego jest odzwierciedlony przez tworzone zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów rezerwy, których udział w przypadku osób fizycznych jest znacznie wyższy niż w przypadku klientów instytucjonalnych, w szczególności jednostek samorządu terytorialnego (brak rezerw). Wyższy poziom wyrezerwowania portfela klienta detalicznego wynika z charakteru oferowanych produktów i jest zgodny z założonymi celami biznesowymi.

Tabela 7: Wynik z tytułu rezerw Banku Poczowego S.A. w 2009 roku (w tys. zł)

	w 2009 roku	
	Wynik z rezerw celowych	Wynik z rezerw na ryzyko ogólne
Wynik z rezerw na należności kredytowe	-29 604	0
osoby prywatne	-30 716	0
jednostki samorządu terytorialnego	0	0
pozostałe podmioty gospodarcze	1 112	0

Wzrost portfela kredytowego w 2009 r., zwłaszcza w obszarze osób prywatnych, w naturalny sposób przełożył się na poziom tworzonych rezerw.

8. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności finansowej rozumiane jest jako ryzyko wystąpienia utraty zdolności do terminowego regulowania zobowiązań przez Bank, na skutek niekorzystnego ukształtowania się struktury aktywów i pasywów oraz niedopasowania terminowego bieżących strumieni pieniężnych.

Bank kieruje się następującymi zasadami zarządzania ryzykiem płynności finansowej:

- ✓ utrzymywany jest akceptowalny poziom płynności, którego podstawą jest utrzymanie odpowiedniego poziomu aktywów płynnych,
- ✓ główne źródło finansowania aktywów Banku stanowią stabilne środki finansowania, w tym przede wszystkim stabilna baza depozytowa,
- ✓ podejmowane są działania w celu utrzymania poziomu ryzyka płynności finansowej w ramach przyjętego profilu ryzyka.

Identyfikacja tego ryzyka następuje w podziale na płynność bieżącą, rynkową instrumentów oraz strukturalną - w zakresie dopasowania terminów spłat kredytów udzielonych przez Bank z terminami zwrotów przyjętych depozytów Klientów.

W celu określenia poziomu ryzyka płynności finansowej Bank wykorzystuje różne metody jego pomiaru i oceny, w tym:

- ✓ metodę kontraktowej i urealnionej luki płynności,
- ✓ badanie stabilności i koncentracji bazy depozytowej,
- ✓ metodę nadwyżki aktywów płynnych nad pasywami niestabilnymi,
- ✓ analizy szokowe.

Poniższa tabela prezentuje dane dotyczące urealnionej skumulowanej luki płynności Banku według stanu na koniec 2009 roku.

Tabela 8: Urealniona skumulowana luka płynności wg stanu na 31.12.2009 roku (w tys. zł)

31.12.2009	UREALNIONA LUKA PŁYNNOCI - AKTYWA I PASYWA						
	do 1 miesiąca	1-3 miesiące	3-6 miesięcy	6-12 miesięcy	1-3 lata	3-5 lat	pow. 5 lat
Luka skumulowana	608 827	422 587	379 170	-479 716	-115 549	194 727	340 676

Dodatnia wartość urealnionej skumulowanej luki płynności oznacza nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

W celu monitorowania ryzyka płynności Bank stosuje następujące limity płynności:

- ✓ nadzorcze limity płynności,
- ✓ limit na wskaźnik płynności szybkiej (do 1 miesiąca),
- ✓ limit na wskaźnik pokrycia pasywów niestabilnych aktywami płynnymi,
- ✓ maksymalny poziom kredytów, w tym kredytów hipotecznych.

Zgodnie z uchwałą KNF, Bank monitoruje oraz przestrzega nadzorcze wskaźniki płynności. W 2009 roku Bank spełniał wymagania nadzorczy w zakresie minimalnych poziomów miar nadzorczych.

Poniższa tabela prezentuje dane dotyczące poziomów limitowanych wewnętrznych wskaźników płynności według stanu na koniec 2009 roku.

Tabela 9: Wskaźniki płynności według stanu na 31.12.2009 roku

31.12.2009	Poziom wskaźnika	Limit
M1 - luka płynności krótkoterminowej (w tys. zł)	130 488	0,0
M2 - współczynnik płynności krótkoterminowej	1,08	1,0
M3 - współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi	2,47	1,0
M4 - współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,04	1,0
wskaźnik pokrycia pasywów niestabilnych aktywami płynnymi	1,19	1,0
wskaźnik płynności szybkiej (do 1 miesiąca)	0,65	0,4
wykorzystanie limitu finansowania kredytów hipotecznych	91%	712 766

Powyższe limity były utrzymywane przez cały 2009 rok.

Ograniczanie ryzyka płynności finansowej Banku odbywa się poprzez wykorzystanie najlepszych dostępnych dla Banku metod pomiaru dostosowanych do rodzaju i skali prowadzonej działalności. Bank kształtuje strukturę aktywów i pasywów, zapewniającą osiągnięcie zakładanych wskaźników finansowych, przy zaakceptowanym przez Bank poziomie ryzyka płynności. Co najmniej raz w roku Bank dokonuje przeglądu i weryfikacji wewnętrznych limitów płynności finansowej.

Bank posiada również zdefiniowane plany awaryjnego działania w sytuacji nagłych wahań poziomu bazy depozytowej. Z analizy alternatywnych szybko dostępnych źródeł finansowania wynika, że w sytuacjach hipotetycznie obniżonej płynności, Bank jest w stanie pozyskać środki w odpowiedniej wysokości, bez uruchamiania tzw. planów awaryjnych.

Bank na bieżąco monitoruje poziom koncentracji finansowania, szczególnie w zakresie bazy depozytowej oraz posiada ustalone procedury postępowania awaryjnego na wypadek znacznego pogorszenia się stanu płynności finansowej Banku.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko płynności:

- ✓ raport dzienny dla Departamentu Skarbu i Departamentu Rachunkowości,
- ✓ raport 2-tygodniowy dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami,
- ✓ raport miesięczny oraz kwartalny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu,
- ✓ raport półroczny dla Rady Nadzorczej.

Wskaźniki płynności kształtują się w ramach obowiązujących limitów ograniczających ryzyko płynności, co oznacza, iż płynność Banku utrzymuje się na bezpiecznym i stabilnym poziomie – ryzyko

utrata płynności nie stanowi zagrożenia dla Banku. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi oraz uwzględniając poziom ryzyka płynności Bank nie tworzy dodatkowego kapitału na pokrycie tego ryzyka.

9. Ryzyko operacyjne

Bank określa pojęcie ryzyka operacyjnego jako ryzyka straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych. Definicja nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka reputacji, natomiast zalicza ryzyko prawne.

W Banku funkcjonuje struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmująca wszystkie komórki organizacyjne. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym ma charakter zdecentralizowany i realizowane jest przez wszystkich dyrektorów w podległych im komórkach organizacyjnych. W ramach bieżącego zarządzania podejmowane są działania mające na celu ocenę skali występującego ryzyka, ograniczenie skutków występujących zdarzeń oraz redukcję ryzyka w przyszłości. Nadzór nad całościowym procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym sprawuje Zarząd. Funkcję opiniodawczą w zakresie podejmowanych działań mających wpływ na ryzyko operacyjne pełni Komitet Ryzyka Operacyjnego. Funkcja koordynatora zarządzania ryzykiem operacyjnym została umiejscowiona w Pionie Ryzyka.

Każdy pracownik w ramach swojej komórki organizacyjnej identyfikuje zdarzenia ryzyka operacyjnego, które następnie są gromadzone w dedykowanej do tego celu bazie. Zdarzenia są na bieżąco weryfikowane przez koordynatorów linii biznesowych oraz monitorowane przez komórkę koordynującą pod względem liczby występujących zdarzeń oraz wielkości strat. Monitorowanie zagrożeń pozwala na podejmowanie działań w zakresie ograniczania skutków zdarzeń oraz wdrażania instrumentów ograniczających ryzyko w przyszłości.

W 2009 roku Bank przeprowadził projekt dotyczący optymalizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Opracowane zostały narzędzia do zarządzania ryzykiem operacyjnym między innymi kluczowe wskaźniki ryzyka (KRI) oraz koncepcja map ryzyka. W ramach prowadzonych prac weryfikacji poddano proces gromadzenia zdarzeń ryzyka operacyjnego wprowadzając podział kompetencji oraz ustalając zakres i próg gromadzonych zdarzeń.

W zakresie ograniczania ryzyka operacyjnego obowiązują procedury związane z realizacją Generalnych zasad polityki bezpieczeństwa Banku Poczowego S.A. dotyczące przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy, przeciwdziałania przestępczości, zasad ochrony zasobów Banku, zarządzania ciągłością działania, ochrony danych osobowych, informacji niejawnych i tajemnicy przedsiębiorcy oraz zasad zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych.

Bank stosuje instrumenty redukcji ryzyka operacyjnego, takie jak:

- ✓ kontrole przeprowadzane przez audyt wewnętrzny,
- ✓ plany awaryjne,
- ✓ polisy ubezpieczeniowe.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ryzyka operacyjnego:

- ✓ raport miesięczny dla Komitetu Ryzyka Operacyjnego,
- ✓ raport miesięczny dla Zarządu,
- ✓ raport półroczny dla Rady Nadzorczej.

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami nadzorczymi Bank utrzymuje kapitał wewnętrzny w wysokości 31 mln zł na pokrycie ww. ryzyka.

10. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe identyfikowane w Banku Poczтовым S.A. to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz jego kapitału z tytułu niekorzystnych zmian stóp procentowych oraz kursów walutowych.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym obejmuje identyfikację, pomiar, monitorowanie oraz raportowanie ryzyka. Nadrzędnym celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest optymalizowanie procesu zarządzania ekspozycjami przy jednoczesnej ochronie wyniku finansowego.

W 2009 roku Bank wprowadził istotne zmiany w sposobie zarządzania i monitorowania ryzyka rynkowego w celu jego optymalizacji. Zakres zmian polegał m.in. na:

- ✓ zmianie metodologii VaR dla ryzyka walutowego na VaR historyczny.

Tabela 10: VaR dla ryzyka walutowego według stanu na 31.12.2009 roku

VaR 10D	31.12.2009
Wartość (w tys.zł)	32
Wykorzystanie limitu	6%

10.1. Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku koncentrowało się głównie na potencjalnych zmianach wyniku ekonomicznego, tzn. na zmianach wartości bieżącej przyszłych przepływów finansowych w ramach Księgi Bankowej. W 2009 roku Bank nie prowadził działalności handlowej w instrumentach stopy procentowej.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej jest kształtowanie struktury aktywów i pasywów Banku zapewniającej zarówno ochronę wartości ekonomicznej jak i finansowej, przy zaakceptowanym poziomie ryzyka.

W Księdze Bankowej podstawowym narzędziem pomiaru i limitowania jest luka stopy procentowej, na podstawie której wyliczane są następujące miary ryzyka:

- ✓ BPV - Basis Point Value – oznacza wyrażone w wartościach pieniężnych ryzyko stopy procentowej jakie wiąże się z utrzymaniem danej pozycji przy zmianie stóp procentowych o jeden punkt bazowy (0,01% = 1 pb.). BPV mówi jak zmieni się wartość bieżąca instrumentu przy zmianie stóp procentowych,
- ✓ Duration - miara ryzyka stopy procentowej interpretowana jako średni czas trwania instrumentu lub portfela,
- ✓ wartość luki skumulowanej w poszczególnych pasmach czasowych,

Bank oprócz pomiaru ryzyka dotyczącego wartości ekonomicznej bilansu (BPV) wprowadził miarę NII odnoszącą się do wartości finansowej Banku, tzn. wrażliwości wyniku odsetkowego.

Analiza luki stopy procentowej wykorzystywana w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej Księgi Bankowej przeprowadzana jest w oparciu o informacje o poszczególnych pozycjach bilansowych i pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych. W przypadku pasywów bez określonego terminu wymagalności (na podstawie analiz stabilności tych pozycji) został wprowadzony model cyklicznego rolowania się depozytów połączony z określoną polityką ich inwestowania. Takie ujęcie pasywów bez określonego terminu wymagalności pozwala efektywniej zarządzać ryzykiem oraz umożliwia otrzymanie stabilnego dochodu z inwestowania tych środków.

Tabela 11: Miary ryzyka stopy procentowej według stanu na 31.12.2009 roku

Pozycja Oddziałowa	2009-12-31	
	Wartość	Wykorzystanie
BPV	-494 601	76%
Portfel benchmarkowy rachunków bieżących	2009-12-31	
	Wartość	Wykorzystanie
BPV	-7 111	3%
Duration	2,35	
Portfel benchmarkowy "wolnego" kapitału	2009-12-31	
	Wartość	Wykorzystanie
BPV	94 347	91%
Duration	1,90	

W zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej stosowane są dodatkowo testy warunków skrajnych określające zmiany wielkości NPV. Jest to analiza wrażliwości, badająca wpływ wyizolowanej zmiany jednego czynnika ryzyka (w tym przypadku stopy procentowej) na wartość bieżącą pozycji narażonych na ryzyko stóp procentowych. Bank szacuje zmiany wielkości NPV poszczególnych wartości bilansu w oparciu o szoki cenowe dotyczące przesunięcia krzywej w górę lub w dół o 25 pb., 100 pb., 200 pb. oraz nierównoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych.

Ponadto Bank, na bazie miesięcznej, monitoruje ryzyko opcji klienta, które powstaje, gdy klient zmienia wielkość i harmonogram przepływów gotówkowych aktywów, pasywów i pozycji

pozabilansowych, do czego ma prawo zgodnie z umową kredytową lub depozytową, bez ponoszenia dodatkowych kosztów.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko stopy procentowej:

- ✓ raport dzienny dla Departamentu Skarbu,
- ✓ raport 2-tygodniowy dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami,
- ✓ raport miesięczny oraz kwartalny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu,
- ✓ raport półroczny dla Rady Nadzorczej.

Ryzyko stopy procentowej kształtowało się w 2009 roku na umiarkowanym poziomie. Na dzień 31.12.2009 roku struktura bilansu pozwalała na utrzymywanie ryzyka w bezpiecznym przedziale w ramach przyznanych limitów. Bank utrzymuje kapitał wewnętrzny w wysokości 2 mln zł na pokrycie ww. ryzyka.

10.2. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe jest to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz jego kapitału z tytułu niekorzystnych zmian kursów walutowych. Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ochrona wyniku finansowego z tytułu różnic kursowych przy zaakceptowanym przez Bank poziomie ryzyka.

Bank w procesie zarządzania ryzykiem walutowym dokonuje pomiaru tego ryzyka poprzez:

- ✓ wyliczanie pozycji całkowitej Banku,
- ✓ wyliczanie pozycji w poszczególnych walutach,
- ✓ wyliczanie wartości zagrożonej (VaR),
- ✓ przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

Wartość narażona na ryzyko (VaR) definiowana jest jako maksymalna strata, którą może ponieść Bank w założonym horyzoncie czasowym, z określonym prawdopodobieństwem w normalnych warunkach zmienności kursów walutowych. Od marca 2009r. Bank wylicza wartości VaR metodą symulacji historycznej na podstawie obserwacji historycznych kursów walutowych z ostatnich 250 dni roboczych przy założeniu 99% przedziału ufności.

Testy warunków skrajnych dla ryzyka walutowego służą określeniu potencjalnej straty na jaką narażony jest Bank przy wystąpieniu bardzo niekorzystnych (skrajnych) zmian kursów walutowych. Bank przeprowadza następujące rodzaje scenariuszy:

- ✓ scenariusze hipotetyczne – przyjmuje się hipotetyczną zmianę kursów walutowych,
- ✓ scenariusze historyczne – scenariusze na podstawie historycznych obserwacji kursów walutowych.

W związku z rozpoczęciem działalności handlowej w transakcjach FX spot od stycznia 2009r., Bank rozszerzył system limitów o limity stop-loss ograniczające wartość straty w okresach dziennym, tygodniowym i miesięcznym.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym Bank codziennie monitoruje:

- ✓ wartość pozycji w poszczególnych walutach,
- ✓ limit ograniczający wartość VaR dla 10-dniowego okresu utrzymywania pozycji,
- ✓ limity stop-loss ograniczające wartość straty w okresie dziennym, tygodniowym i miesięcznym.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko walutowe:

- ✓ raport dzienny dla Departamentu Skarbu, udostępniony członkom Zarządu,
- ✓ raport 2-tygodniowy dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami,
- ✓ raport miesięczny oraz kwartalny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu,
- ✓ raport półroczny dla Rady Nadzorczej.

W 2009 roku ryzyko walutowe Banku kształtowało się na bardzo niskim poziomie, co wynikało z przestrzegania przyjętych limitów wewnętrznych oraz niewielkiego udziału aktywów i pasywów walutowych w sumie bilansowej. Niską skalę ryzyka walutowego potwierdzają również testy warunków skrajnych, które pokazują niski wpływ na wynik finansowy szokowych zmian kursów walutowych. W związku z powyższym Bank nie utrzymuje kapitału wewnętrznego na pokrycie ww. ryzyka.

11. Pozostałe ryzyka

Poza ryzykami wymienionymi we wcześniejszych punktach Bank zidentyfikował następujące ryzyka istotne:

- ✓ braku zgodności,
- ✓ reputacji,
- ✓ strategiczne,
- ✓ cyklu gospodarczego,
- ✓ modeli.

11.1. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności to ryzyko sankcji prawnych bądź regulaminowych, materialnych strat finansowych lub utraty dobrej reputacji, na jakie narażony jest Bank, w wyniku nie zastosowania się do odpowiednich praw, przepisów i standardów.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności ma na celu zapewnienie zgodności działania Banku z odpowiednimi prawami, przepisami i standardami.

Zarządzaniu ryzykiem braku zgodności podlegają w szczególności obszary związane z:

- ✓ przestrzeganiem Ustawy Prawo bankowe oraz innych przepisów prawa polskiego
- ✓ przestrzeganiem przepisów prawa Unii Europejskiej,
- ✓ przestrzeganiem właściwych standardów rynkowych, dobrych praktyk i kodeksów postępowania przyjętych przez sektor bankowy,
- ✓ przeciwdziałaniem nadużyciom,
- ✓ przeciwdziałaniem praniu brudnych pieniędzy,
- ✓ ochroną danych osobowych,
- ✓ powstawaniem i zarządzaniem konfliktów interesów

Identyfikowanie zdarzeń ryzyka braku zgodności w Banku Poczтовым S.A. jest procesem ciągłym i odbywa się w oparciu o:

- ✓ zawiadomienia o podejrzeniu naruszenia od pracowników Banku,
- ✓ dane z bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- ✓ dane z bazy reklamacji, skarg i wniosków,
- ✓ protokoły z kontroli następnej, raporty z audytów,
- ✓ raporty dotyczące przeciwdziałania „praniu brudnych pieniędzy i finansowaniu terroryzmu”,
- ✓ informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka prawnego,
- ✓ zgłoszenia o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- ✓ ujawnione przez pracownika komórki ds. ryzyka braku zgodności naruszenia.

Wykryte zdarzenia ryzyka braku zgodności lub zdarzenia wskazujące na możliwość zaistnienia ryzyka braku zgodności komórka ds. compliance ewidencjonuje w bazie zdarzeń ryzyka braku zgodności oraz podejmuje czynności wyjaśniające i mitygujące, mające na celu zlikwidowanie lub zminimalizowanie zarejestrowanego ryzyka braku zgodności. W przypadkach tego wymagających, na podstawie wskazań i zaleceń komórki ds. compliance podejmowane są szersze działania we właściwych komórkach organizacyjnych w celu zlikwidowania lub zminimalizowania wystąpienia ryzyka braku zgodności w przyszłości.

Pomiar poziomu występującego ryzyka braku zgodności dokonywany jest 2 razy w roku. Dla potrzeb pomiaru i monitorowania poziomu ryzyka braku zgodności metodą matematyczną wyznaczone zostały trzy kluczowe obszary pomiaru tego ryzyka, którym przydzielono wagi i przypisano miary, wraz z ich wagami i ocenami. Zaistniałe zdarzenie braku zgodności jest ujmowane w adekwatnym obszarze oraz mierzone.

Jednocześnie, w celu ograniczania ww. ryzyka Bank stale podnosi wiedzę z zakresu ryzyka braku zgodności wśród pracowników, ze szczególnym uwzględnieniem zasad dobrej praktyki bankowej i informowania o zmianach wprowadzonych w przepisach wewnętrznych w związku ze zmianami prawa powszechnie obowiązującego i regulacji nadzorczych. Ponadto, komórka ds. compliance opiniuje bankowe przepisy wewnętrzne pod kątem spójności i zgodności zapewniając ich adekwatność do prowadzonej działalności, a także prowadzi stały monitoring zmian przepisów prawa krajowego oraz

Unii Europejskiej, orzeczeń sądów krajowych i Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, przez co możliwe jest płynne dostosowywanie się Banku do zmieniającego się otoczenia prawnego.

Informacja z zakresu zarządzania ryzykiem braku zgodności przedstawiana jest Zarządowi Banku w formie raportu w okresach półrocznych, natomiast Radzie Nadzorczej i Komitetowi Audytu- w okresach rocznych.

Bank utrzymuje kapitał wewnętrzny na pokrycie ww. ryzyka w wysokości 2 mln zł.

11.2. Ryzyko reputacji

Ryzyko reputacji jest to ryzyko związane z pogorszeniem się reputacji Banku w oczach jego Klientów, obecnych lub potencjalnych i związanym z nim odpływem Klientów lub zahamowanym napływem nowych. Jest to ryzyko związane z charakterem opinii obecnych lub potencjalnych Klientów na temat danej instytucji finansowej, zmieniającym się w zależności od informacji, jakie napływają do Klientów od samej instytucji, pozostałych usługobiorców oraz z otoczenia Banku.

Ryzyko reputacji należy do grupy ryzyk istotnych, których wielkość można oszacować metodami jakościowo-ilościowymi. W ramach zarządzania ryzykiem reputacji Bank dokonuje pomiaru i monitoruje szereg wielkości wskazujących na zachodzące procesy w ocenie i postrzeganiu Banku przez Klientów, w szczególności w następujących wymiarach:

- ✓ wpływu negatywnych zdarzeń wewnętrznych i zewnętrznych na reputację Banku. W tym wymiarze jest to konsekwencja jakości obsługi i zarządzania oraz stosowanego modelu biznesowego, a także wpływu zdarzeń ryzyka operacyjnego.
- ✓ badania zmian wizerunku Banku w konfrontacji z przyjętymi wcześniej założeniami biznesowymi.

Ze względu, iż zdarzenia te są zazwyczaj elementem innych identyfikowanych ryzyk, istnieją odpowiednie mechanizmy przepływu informacji na ich temat oraz przeciwdziałania ich negatywnym skutkom m.in. poprzez schematy czynności w planach awaryjnego działania.

Informacje dotyczące ryzyka reputacji są raportowane w poszczególnych jego wymiarach w zależności od czynnika, który to ryzyko generuje. Informacje o zdarzeniach mających wpływ na ww. ryzyko są zawarte w analizach wizerunku Banku, w cyklicznych raportach z ryzyka operacyjnego, braku zgodności i strategicznego, w ramach raportu o reklamacjach Klientów, a także informacjach dla kadry zarządzającej na podstawie codziennego monitoringu mediów.

Bank utrzymuje kapitał wewnętrzny na pokrycie ww. ryzyka w wysokości 4 mln zł.

11.3. Ryzyko strategiczne

Ryzyko strategiczne jest to ryzyko zmniejszenia dochodów i kapitału, a także możliwości utraty potencjalnych korzyści, wynikające ze zmian w otoczeniu biznesowym, braku reakcji na te zmiany oraz błędnych decyzji biznesowych lub wadliwej ich realizacji.

Ryzyko strategiczne jest funkcją z jednej strony spójności celów strategicznych, z drugiej przyjętej strategii działania dla osiągnięcia tych celów, środków przeznaczonych na ich wdrożenie oraz jakości procesu ich wdrożenia.

Dla potrzeb pomiaru ryzyka i jego monitorowania, wyznaczono cztery kluczowe jego obszary:

- ✓ posiadanie uzgodnionej między Akcjonariuszami i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą strategii,
- ✓ poziom realizacji strategii w badanym okresie na podstawie realizacji wyznaczonych celów oraz inicjatyw strategicznych,
- ✓ poziom pokrycia prognoz finansowych w strategii z rzeczywistym wykonaniem,
- ✓ poziom pokrycia założonych w strategii trendów makroekonomicznych z trendami rzeczywistymi w badanym okresie.

W trakcie 2009 roku wskaźnik oceny ryzyka strategicznego pozostawał na poziomie średnim. Na koniec roku Bank alokował 8,9 mln zł kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka strategicznego, co stanowiło 3,75% funduszy własnych.

Szczegółowy raport na temat ryzyka realizacji założeń Strategii Banku przekazywany jest Radzie Nadzorczej w odrębnym dokumencie.

Bank utrzymuje kapitał wewnętrzny na pokrycie ww. ryzyka w wysokości 9 mln zł.

11.4. Ryzyko cyklu gospodarczego

Ryzyko cyklu gospodarczego wynika z nieuwzględnienia przez wewnętrznie obowiązujące standardy identyfikujące możliwe zdarzenia lub zmiany w warunkach rynkowych, pełnego wpływu cyklu gospodarczego, co może niekorzystnie wpływać na wynik finansowy i kapitały Banku. Przymiarowanie kapitału na poczet ryzyka cyklu gospodarczego jest realizowane w ramach bufora kapitałowego i odbywa się z uwzględnieniem jakościowej oceny poziomu ryzyka i jakości zarządzania.

Na koniec 2009 roku na absorpcję potencjalnie negatywnych zmian z tytułu ryzyka cyklu gospodarczego w ramach bufora kapitałowego zarezerwowano 5,32 mln zł, czyli 2,25% funduszy własnych.

Bank zarządza obecnie ryzykiem cyklu gospodarczego dokonując okresowych testów warunków skrajnych. Wyniki tych testów pozwalają zidentyfikować kluczowe obszary z punktu widzenia zmian

parametrów makroekonomicznych odzwierciedlających zachowania gospodarki w fazie dekonunktury. Przeprowadzane testy dotyczą następujących ryzyk:

- ✓ płynności,
- ✓ stopy procentowej,
- ✓ walutowego i
- ✓ kredytowego w zakresie zmiany zdolności kredytowej Klientów i wartości zabezpieczeń.

Bank utrzymuje kapitał wewnętrzny na pokrycie ww. ryzyka w wysokości 6 mln zł.

11.5. Ryzyko modeli

Ryzyko modeli wynika z niepewności co do generowanych przez nie wyników, a w konsekwencji możliwości podjęcia błędnych decyzji, spowodowanej:

- ✓ nieodpowiednią konstrukcją modeli,
- ✓ utratą integralności danych źródłowych,
- ✓ błędnym oszacowaniem parametrów i założeń modeli,
- ✓ dokonaniem nieprawidłowych zmian w modelach lub ich uszkodzeniem,
- ✓ zastosowaniem modelu w sytuacji nieokreślonej w jego metodyce,
- ✓ utratą wiarygodności modeli wskutek braku ich walidacji.

Przez model rozumiany jest algorytm (skończony, uporządkowany ciąg jasno zdefiniowanych czynności, koniecznych do wykonania pewnego rodzaju zadań) stosowany do wyznaczenia ilościowo - jakościowych rezultatów. Dodatkowo model oparty jest na arbitralnych założeniach przyjętych przez właściciela modelu (w przeciwieństwie do założeń odgórnych – np. ustawowych).

Bank posiada zidentyfikowaną bazę funkcjonujących modeli wraz z przyporządkowaniem komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za optymalizację procesu ich wykorzystania. Jednocześnie Bank szacuje negatywny wpływ hipotetycznych błędnych decyzji podejmowanych na podstawie modeli na wynik finansowy oraz ocenia czy modele te spełniają wszystkie pożądane warunki (np. dotyczące procesu dokumentacji czy walidacji), dla ograniczenia ww. ryzyka. Bank realizuje proces optymalizacji ryzyka poprzez:

- ✓ proces zarządzania istotnymi modelami ryzyka,
- ✓ niezależne przeglądy posiadanych regulacji wewnętrznych w tym obszarze,
- ✓ budowę kompetencji w tym zakresie wśród wyselekcjonowanych pracowników.

Funkcjonujące regulacje zarządzania modelami a także wynikające z nich szczegółowe rozwiązania organizacyjne, pozwalają na zapewnienie odpowiedniej jakości wykorzystywanych modeli w ciągu całego okresu ich funkcjonowania w Banku (model life cycle), co zapewnia adekwatność i rzetelność wykorzystywanych w procesach decyzyjnych wyników modeli zarówno z punktu widzenia wykorzystywania tych modeli na potrzeby wewnętrzne Banku, jak i w odniesieniu do procesu przygotowywania się Banku do uzyskania zgody na stosowanie wewnętrznych modeli na potrzeby regulacyjne.

Bank utrzymuje kapitał wewnętrzny na pokrycie ww. ryzyka w wysokości 3 mln zł.